СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 233. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 30-го листопаду, 1944. No. 233. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, November 30, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РАДЯТЬ АМЕРИЦІ ПЕРЕЙТИ НА СИСТЕМУ ЗНИЖЕНОЇ ТАРИФИ

ВАШИНГТОН. — Довоєнна американська загранична торговельна політика може бути змінена в протилежному напрямі на підставі звіту, випрацьованого Комісією для Міжнародньої Політики. Комісія складена з експертів у бизнесі, робітничих справах і в рільничих відносинах, а її проводить Стейсі Мей, котрий давніше належав до складу комісії для плянування при Раді Военної Продукції. Комісія вийшла з пропозицією, щоб постепенно знижувати митну тарифу на привіз краму з заграниці, щоб допустити як найбільше чужих продуктів. Одначе тому, що Злучені Держави будуть продукувати краму вартости 170 біліонів річно, то в році 1950, як можна передбачувати, можна буде вивезти на заграничні ринки з Америки краму вартости 7 біліонів. Колиж із заграниці, як передбачують прийде до Америки крам вартости 5 біліонів, то ще останеться надвишка американського експорту на 2 біліони. Коли рахувати, що з того торгу піде вартість товару у висоті 300 міліонів на покриття коштів і услуг, то ще останеться чиста надвишка у вивозі на один біліон і 700 міліонів. Треба рахувати, що з того капіталу піде цілий біліон на нову інвестицію в Америці, одже це буде додатковий оборотовий капітал на вирібництво і працю. Одначе, щоб можна привозити товар із заграниці, треба, на підставі ради комісії, інвестувати яких 3 біліони американського капіталу заграницею.

ПЕРШІ ФОНДИ НА ПОВОЄННУ ПРАЦЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт поставив домагання до конґресу, щоб призначити 76 міліонів долярів на післявоєнні робот[illegible]онанню підготови до приміщення 60 міліонів [illegible] при праці. Ці гроші малиб бути позичені поміж стейти та мунісипали для виконання різних робіт відповідно до числа населення.

400 МІСТ ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕБУДОВУ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Федерал Гавзинґ Оториті придумала найбільший в історії нації розбудовчий плян, що потягне за собою видатки на цілий біліон долярів. Яких 400 міст приготовляється перебудувати або розбудувати доми впродовж трьох літ. Гроші на проекти мав би ухвалити конґрес.

РЕДАКТОРИ ДОМАГАЮТЬСЯ СВІТОВОЇ СВОБОДИ ДЛЯ ҐАЗЕТ.

ВАШИНГТОН. — Американське Товариство Ґазетних Редакторів звернулося до уряду Злучених Держав і всіх інших урядів світу, щоб вони потвердили право всіх народів читати і слухати новинок без ніякої цензури після того, як лише будуть привернені комунікаційні засоби вчасі миру. Рада директорів товариства вийшла з домаганням усунення всіх політичних, економічних і військових перепон для інформації і не спочати в своїх зусиллях, аж „свобода інформацій стане живою дійсністю по всіх усюдах світу". Товариство рішило вислати комісію до різних столиць світу для переговорів з відповідними урядами і начальниками новинкарських бюр щоб повідомити їх про цілі Американського Товариства Ґазетних Редакторів і довідатися про становище згаданих чинників до такого домагання. Звіти комісії мають бути предложені на поновній нараді ґазетярів, що відбудеться у Вашинґтоні 19—21 квітня.

НАШЕ ВІДНОШЕННЯ ДО РОСІЇ ЗАВАЖУЄ НА ЗМАГАННЮ ДО МИРА.

НЮ ЙОРК. — На обіді Торговельної Палати Стейту Ню Йорк в готелю Валдорф Асторія, у приявності 900 осіб з бизнесового й політичного світу виголосив промову конґресмен, свіжо вибраний сенатор Дж. Вилиєм Фулбрайт з Арканзо в справі нашого відношення до Росії. Він сказав, що наше відношення до Росії заважує на підготові до миру. Вороже відношення до советського ладу розбуджує її недовіря до нас і утруднює організацію для забезпеки миру. Сьогоднішна Росія це продукт історії, відмінної від нашої історії. І ми і Росія вийдемо з війни світовими потугами. Нам треба змагати до співпраці з Росією. — Оце перебіг думок Фулбрайта.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ДАЛІ ЗА ЗЛУКУ З СЮ І МАЙНЕРСЬКОЮ ЮНІЄЮ.

НЮ ОРЛЕАНС. — На конвенції Американської Федерації Праці принято постанову, щоб дальше робити заходи для приєднання Конґресу Промислових Організацій (СЮ) і юнії Злучених Майнерських Робітників до федерації. Справу поставлено як таку важну для робітничого руху, що предсідник федерації Вилиєм Ґрін заявив гововість зрезиґнувати із свого уряду, колиб він мав бути перешкодою в осягненню такої цілі.

Війна на Пацифіку може бути довга й коштовна —твердить Ґру

ВАШИНГТОН. — Бувший амбасадор до Японії Джозеф С. Ґру, повернувши із своєї подорожі до Перл Гарбор, заявив, що „війна на Тихому океані може бути довга й коштовна, заки ми її позбудемося". Свої помічення передав Ґру по радіо. Він покликувався на розмову з адміралом Честером Нимицом, котрий саме є такого самого погляду, і тому домагається повної підтримки населення у воєнних змаганнях. Від себе Ґру додав: „Я підтримую його домагання".

ВЖЕ ВИДАЮТЬ ПАШПОРТИ ДО ФРАНЦІЇ

НЮ ЙОРК. — Американські бизнесовці починають уже вертатися до Франції, щоб навязати торговельні звязки, пірвані вчасі війни. Одначе уряд Злучених Держав остерігає, що кожен, хто туди їде, мусить бути приготований на невиґоди, недостачі харчів та на великі видатки. З Ню Йорку, як про це висловилася начальниця федерального бюра для пашпортів пані Рут Б. Шиплі, вибирається кількасот бизнесменів. Кілько саме пашпортів готових, вона не виявила.

НАСТАЄ КРІЗА В ЗМАГАННЯХ ДО МИРУ—ОСТЕРІГАЄ ВЕЛЕС

НЮ ЙОРК. — Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту, дістав Признання Свободи, наданого йому орґанізацією Дім Свободи. При цій нагоді він заявив, що демократичним народам не вдалося „осягнути найвищу ціль, а це створення при найближчій нагоді" світової орґанізації, яку „попередив Атлянтійський Чартер, а яка була обіцяна на конференції в Москві, а тепер закроєна в Домбартон Овкс. Уже показуються знаки" — продовжав Велес — „що деякі народи гарячково переходять до думки, що вони найпевніше дійдуть до свого майбутнього забезпечення, коли вернуться поновно до цієї безплодної й безуспішної системи пактів забезпеки і військових союзів, якими вони послугувалися вчасі між обома війнами". Опісля Велес сказав значучі слова:

„Теперішні місяці можуть стати зворотною точкою у напрямі, в якому піде нарід у висліді оцеї руїнної війни".

Бельґійський уряд заводить напів-воєнний стан

БРЮСЕЛЬ. — Премієр Пієрльот заявив у бельґійськім парляменті, що уряд заборонив віча та демонстрації, як також страйки робітників підприємств публичної вжиткости. Уряд загрозив конфіскатою „Червоному прапорови" орґанови комуністичної партії, якщо він не перестане закликати до непорядків. Уряд поробив сі зарядження після того, як ліві ґрупи викликали одноднєвий ґенеральний страйк у бельґійській столиці.

БРИТАНІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ СФОРЦИ

РИМ. — Італійська кабінетова криза загострилася внаслідок протесту британського уряду проти йменування графа Карла Сфорци міністром заграничних справ.

Британський протест мав передусім той наслідок, що довкола графа Сфорци негайно обєдналися всі партії, які не хочуть чужого диктату в італійській політиці. Одначе все таки італійський уряд не зможе не послухати Британії.

МІКОЛАЙЧИК НА РОЗМОВІ В ЧОРЧИЛА

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил відбув довшу розмову з уступаючим польським премієром Міколайчиком та його міністром заграничних справ Ромером. Цим Чорчил дав полякам до пізнання, що британський уряд жалує уступлення Міколайчика.

Тимчасом заходи соціяліста Квапінського коло зорґанізування нового кабінету не посунулися наперед ні кроку. Його пляну зорґанізувати тимчасово неповний комітет, оставляючи місця для Польської Хлопської Партії, та парія не приняла.

Польський Комітет Національного визволення в Любліні в своїй першій заяві зприводу резиґнації Міколайчика напав знову на лондонський уряд як реакціонерів, що воювали більше проти польського народу, ніж проти німців.

У звязку з крізою пригадують, що 27 літ тому Квапінський, теперішній кандидат на польського премієра, був большевицьким командантом округа Орела та що між підлеглими йому комісарами був теперішній советський премієр Сталін.

ПРОВІДНИК ФРАНЦУЗЬКИХ КОМУНІСТІВ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПАРИЖУ

ПАРИЖ. — Комуністичні ґазети подають, що до Парижу повернувся з Москви Моріс Торес, провідник французьких комуністів. Засуджений свого часу французьким судом, він дістав тепер амнестію від ґенерала Де Ґола.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЧИСТКИ РОСІЙСЬКОГО КНЯЗЯ

РИМ. — Російські круги заворушилися, коли вороги фашизму зажадали суду над російським князем Серґієм Романовським, кузином князя Гумберта; закидують йому, що він подавав колись фашистівському урядови імена москалів, що противилися фашизмови.

БОЛОТО НАЙБІЛЬШОЮ ПЕРЕШКОДОЮ В ОФЕНЗИВІ. — „Ґенерал-Болото" має своє сильне слово на німецько-аліянтському фронті над Реном. В модерній війні тенки відграють велику ролю. Без них нема ніякої поважнішої военної операції, а болото є саме найбільшою перешкодою для операцій при допомозі повзів. На образку бачимо, як британські тенки посуваються по такій болотнистій дорозі, десь над Реном.

ТРЕТЯ АРМІЯ НАСТУПАЄ В ЗАРІ НА 26-МИЛЕВІМ ФРОНТІ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Повзи й піхота ґенерала Патона посувається вперед на Зарську кітловину 26 миль широким фронтом. Головну ролю в цьому наступі на чільну вуглеву округу Німеччини відограє 95. дивізія піхоти, що за 24 години посунулася 6 до 7 миль наперед та перейшла німецьку границю в двох місцях. Передні сторожі цеї армії находяться тепер неспосвна 10 миль від Зарбрікена, головного міста Зарської округи.

На полудне від цеї ґрупи Американська Сема й Французька Перша Армія поширили коритар між Саверном і Страсбурґом до 20 миль. На півнїч від неї Американська Перша Армія ввійшли до Лямерсдорфу й Індену, підчас коли Девята Армія заняла Бармен і Альтдорф. У багатьох зруйнованих містах і селах ідуть люті вуличні бої.

Берлінське радіо підчеркує вагу сильних ударів Третьої Американської Армії. Каже воно, що німці цофаються на північ від Страсбурґа на нову лінію.

Перша Армія добуває далі територію пять за пядею. Особливо важні бої йшли коло Іліха, коло сплииву рік Інде й Рера.

ВЕЛИКАНСЬКИЙ РЕЙД НА НІРНБЕРҐ.

ЛОНДОН. — Британці післали у вівторок уночі найбільшу силу бомбовиків, яку колинебудь висилано на ворога. Ціллю рейду був Нірнберґ.

У понеділок уночі британські бомбовики били по Фрайберґу й Нойсі, через котрі ворог посилає посилення на фронтові лінії.

Каже „Червона Зоря", офіціяльний орґан Червоної Армії, що аліянтська повітряна офензива проти Німеччини, ведена в тіснім звязку з офензивою суховемом, нищить німецьку воєнну індустрію й причиняється поважно до розгрому Гітлерівської Німеччини.

ЩЕ ПРИКАЗИ ВІД ГІТЛЄРА.

ПАРИЖ. — У руки аліянтських вояків попали докуме[illegible] які доказують, що Гітлер видав був приказ до ні[illegible]ецьких офіцирів щадити своє життя зогляду на потреби приготування до третьої війни. Потім у їх руки попали нові приказі Гітлера, видно поправляючі перший. З них виходить, що багато офіцирів узяло перший приказ занадто строго; офіцири саме використовували приказ, аби звільнитися від небезпечних підпринять. Каже цей новий приказ: „Команданти дивізій найменують деяких нижчих офіцирів на геройську смерть зо своїми вояками".

Один з таких німецьких офіцирів, призначених на геройську смерть зо своїми вояками, піддався, кажучи, що труднощі полону неменше геройські, як смерть.

КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ РЕН ЗДЕРЖАНА.

ЗО ШВАЙЦАРСЬКОЇ ГРАНИЦІ. — Ні один німецький поїзд не їде північним берегом ріки Рену (Райну). Комунікацію зірвано від часу, як Аліянти спустили на околицю Оберляйхринґена парашутові війська для саботажування німецького транспорту.

БРИТІЙЦІ НАСТУПАЮТЬ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Британські війська очистили з ворога східний беріг ріки Лямон та посуваєть до Фаенци, важного комунікаційного вузла на краю долини ріки По. У Фаенці є поважний ґарнізон німецьких військ.

Осінні дощі здержують поважно аліянтські операції в Італії. Через те майже весь фронт спокійний, за виїмком виступів патруль.

ПОВОЛИ РОЗГАДУЮТЬ ТАЙНИ "V-2".

ЛОНДОН. — Німці випустили з одного пункту на північний схід від Арнгему, в Голяндії, одну зо своїх літаючих бомб. Як кажуть два канадійські летуни, що бачили подію, бомба вилетіла кілька миль у повітря і там експльодувала. За кілька секунд опісля вони чули другий вибух, як останки бомби впали на землю. Впали вони на те саме місце, з котрого бомба вилетіла, і певно побила всіх вояків, що її вистрілювали в повітря.

За розслідами останків таких бомб британці подають нові подробиці про бомби "V-2". Кажуть, що вони мають 46 стіп довжини; при насаді мають 6 стіп у промірі, далі звужуються так, що при кінці мають коло 4 стопи у промірі. Важуть коло 15 тон кожна. Повітря жене їх алькоголь або оксиґен.

Німці незвичайно цікаві знати, який вплив мають ці бомби на аліянтське населення. Кожного пійманого аліянтського вояка спеціяльно про це допитують. І ніщо їх так видно не іритує, як коли американські воєнні бранці на запит про ці нові бомби, роблять глупу міну й преспокійно питаються: „Бомби V? До чорта, я про це ніколи не чув! Що це таке?"

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну ядреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Міколайчик резиґнує

В американських ґазетах наробило немало шуму вістка про резиґнацію Станіслава Міколайчика з уряду премієра польського міністерського кабінету в Лондоні. Цей шум зовсім певно не походить з ваги цього факту, а просто з того, що цей факт досить драматично зображує світови певні процеси, які вже існували здавна, а які власне звели цілий той так званий польський уряд на вигнанню до афери без великого значіння в світі. Чи вдасться віцепремієрови, соціялістови Квапінському, зорґанізувати новий кабінет, чи прийдеться за цю роботу взятися комусь з польських клерикалів або з польських націоналістів, з так званих вшехполяків, чи хочби вкінці втягнули Міколайчика назад до польського уряду, остаточний вислід буде такий самий: Польський уряд на вигнанню, не дивлячися на геройський рекорд польських летунів у Британії, на чверть-міліонову армію побоці Аліянтів й на міліони виборців в Америці, зведений до повної безсильности. І не є це вислідом резиґнації Міколайчика. Ця тільки ту безсильність усему світови розголосила так, що тепер і воробці на даху будуть знати, що цей уряд навіть не має впливу за нюх табаки.

В самий сук справи вдаряє лекція, яку полякам з нагоди Міколайчикової резиґнації дає лондонський „Таймс", котрого голос є незвичайно характеристичний для опінії, яку собі виробили в світі своєю політикою лондонські поляки. Закидує „Таймс" полякам коротко, що вони не вміли вести реальної політики, себто спиратися на дійсні факти й умовини, що вони давалися водити всяким обманам. За словами „Таймсу", польський самообман полягав у тому, що польський уряд на вигнанню відкладав наладнання свого спору зо советською Росією на будуче, розраховуючи на можливість, що йому вдасться приєднати західні потуги до виступу проти Советської Росії. Цей польський уряд, — каже „Таймс", — не добачував, що на таку акцію Британії й Америки проти Росії розраховувати не можливо, бо без одноцілої акції не можна перевести мира.

Цей польський самообман, про котрий так відкрито говорить полякам лондонський „Таймс", це не перший самообман польської політики. Властиво вона вся, від початку до кінця, це політика самообману. І політика великої держави, яку вела відбудована Польща, це самообман. І думка, що слаба економічно й розбита національно держава може давати собі раду рівночасно з Росією й з Німеччиною, це самообман. І політика насильного польщення це самообман. А політика чужих ґарантій польської незалежности це найбільший самообман хіба тому, бо це доказано було втратою польської держави в 1939. році. І коли тепер поляки все ще ждуть чужої ґарантії своєї незалежности, то це хіба показує, як в ґрунті річей мало зміняється народ і народна політика навіть під впливом найстрашніших траґедій.

Світло в темряві

Якщоб та крівава війна могла закінчитись в такий спосіб, що з хвилиною завішення зброї затриюмфувалиб демократичні ідеали в Европі, а то й в цілому світі, то не булоб чого журитися повоєнним світом, хоч які великі труднощі приходилось би ще перемагати мирними засобами, заки триюмф демократії був би остаточним.

Та такого годі надіятися з тої простої причини, що й по війні світ не позбудеться тоталітаризму, бож істнуватиме Советський Союз як одна з найбільших потуг світу. Його вплив простягнеться на многі краї і народи, що є вже його складовою частиною, а теж і на інші території, що хоч можливо не ввійдуть формально в його склад, але будуть у сфері впливів Советського Союзу. А це знов означатиме, що й ті краї будуть у всьому наслідувати Совєти та їхні методи правління.

Та коли таке мало би статись, то якаж буде тоді особиста свобода для соток міліонів людських одиниць, що опиняться у сфері советських впливів?

Якщо таке мало би бути, то як виглядатиме свобода слова, преси, чи релігії?

І як буде в такому випадку з концентраційними таборами, з примусовими переселенями міліонів людей, з невільничою працею, з карами без суду, з чекістами?

А важні ті всі справи тому, що кажеться, обговорюючи різні проєкти повоєнного ладу в світі, що не буде по війні вмішування одної держави у внутрішні справи другої. Очевидно, що це не відноситься до Німеччини чи Японії, з якими воюємо. Їхній лад з Ґестапами і тим подібними інституціями буде знищений. У їхні „внутрішні [illegible] ми, річ ясна, будемо по війні вмішуватись так довго, поки не буде викорінена там цілковито аґресорська та тоталітаристична язва. Але як буде з тими язвами, що готові залишитись або й повстати в тих краях, що будуть у сфері впливів тоталітарного Советського Союзу?

Про ті справи мало хто тепер говорить чи пише отверто, бо Совєти є нашими союзниками у війні. А теж тому, що Америка хоче жити з Совєтами і по війні в згоді й кооперації. Що в Америці таке бажання, і то щире, дійсно є, в те годі сумніватись. Але є і таке саме щире бажання щодо цього, щоб Совєти перевели в себе такі реформи, щоби з ними співпраця була можлива і приємлива для свободолюбного й релігійно відчуваючого американськоо загалу.

Ось ці труднощі знаменито добачує і дуже добре їх відчуває Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту. І тому, саме, що він так гаряче бажає повоєнного замирення і повоєнної міжнародної кооперації в світі, він так часто раз-у-раз пригадує, що треба щось зробити, щоби згадані труднощі усунути. Себто, щоби міжнародню кооперацію побудувати на певних принципах, що обовязувалиб теж у внутрішньому життю усіх членів, що сталиб членами такої міжнародньої орґанізації, що дбалаб про загальне замирення і спокій у світі.

Ось ту важну справу Сомнер Велес знову порушив, говорячи тими днями в Ню Йорку на тему „Демократія і міжнародня орґанізація". Він знов підкреслив, що якщо буде збудована нова міжнародня орґанізація, то всі члени таки мусять зобовязатись забезпечити у себе в дома всім своїм громадянам особисту свободу та пошанувати їхню людську гідність.

Що більше, Велес домагається, щоби було вложене в статут нової міжнародньої орґанізації для вдержування світового замирення таке, що є обовязком членів цеї орґанізації виступити проти кожного такого члена, який не придержується перебраних ним зобовязань про забезпеку індивідуальної свободи та людської гідности.

Думаємо, що отсі дві вимоги, які так вперто, відважно і розумно видвигає Сомнер Велес, є запорукою, що вони таки ввійдуть в статут нової Ліґи Націй. Як той, що знає добре американські настрої й американську та світову політику, Сомнер Ве[illegible] [illegible]стає отсе на таке, без чого всяка нова міжнародня орґанізація не то, що не вдержиться, але взагалі не буденіщо варта.

Та найважніше, що скажуть на це Совєти, бож не улягає найменшому сумнівови, що по війні Советський Союз залишиться одинокою державою з тоталітарною системою і фактичним браком тих свобід, про які тут мова. Та це вже великий крок вперед, що про ті справи зачинаємо виразно й голосно говорити. Бо збувати їх далі мовчанкою, значилоб допомагати поширюватись зневірі в кращий повоєнний лад. А так, то принаймні є надія, що може таки стане краще хоч під деяким оглядом.

Микола Чубатий.

Чому говоримо про плєбісцит у Західній Україні?

Погляди, що обстоюють потребу переведення плєбісциту в Західній Україні, який мав би вирішити долю тої области української землі, викликують, то тут, то там, неприхильні відгуки серед деяких американських українців. Відгуки ці є здебільша закрашені демаґогією, з охотою показатися, що цей чи другий є кращим патріотом та розумнішим оборонцем прав українського народу в Европі. Та не зважаючи на це таки є ще такі люди, які баламутяться становищем противників евентуального плєбісциту на західно - українських землях. Тому вважаємо вказаним в оцих рядках ще раз розглянути отсю справу.

Противники погляду про потребу плєбісциту звичайно арґументують так: пощо — мовляв — говорити про плєбісцит в Західній Україні, коли це українська земля; там і без плєбісциту має бути українська влада. Арґумент на перший позір ніби слушний, але тільки на перший погляд. В дійсности він є вповні на руку пануванню чужинців над Україною.

Характеристичне, що проти плєбісциту на західно-українських землях є також оба аспіранти на окупантів західно-української землі; червоні росіяни та поляки. Одні та другі теж не хотять плєбісциту. В цім вони згідні з нашими противниками. В результаті Західна Україна як африканська та полінезійська країна переходить з рук одного окупанта до рук другого, справді без плєбісциту і ніхто не питає навіть заінтересованого населення про його дійсну волю. Видно, що щось не в порядку з арґументом тих, що не відс[illegible]мо чому противні, щоб мешканці Західної України могли самі заговорити свобідно про себе.

Ще одна характеристична справа, що за плєбісцитом для Західної України заявляються чужинці, правдиві приятелі західних українців, та люди необлудної справедливости, прихильники заведення правдиво людського життя поміж народами. Вже ствердження тих двох фактів повинно бути вистарчальним, що з арґументами тих, що противні плєбісцитови, щось не є в порядку. Коли чужа людина, льоґічно думаюча, видить у плєбісциті найбільше справедливу розвязку питання Західної України, то чому є такі українці, що такої розвязки не хотять.

Чи для українців потрібний плєбісцит?

Плєбісцит або всенародне голосування населення країни свобідно та без якогонебудь посторонного натиску збоку окупанта це найбільше демократичний спосіб виявлення волі населення для світа, що сумнівається або не знає тої волі мас. Річ природна, що плєбісцит непотрібний для українців, щоб доказувати українцям слушність їх претенсій до їхньої рідної землі. Хто хоч трошки інтересувався справами Західної України перед теперішною війною, для того немає й тіни сумніву, яка є дійсна воля західних українців. Кожному з нас відоме, що західні українці не бажають собі ні советського ні польського панування. Для українців це справа ясна і певна, й тому вони плєбісциту не бояться, але вона не така ясна для чужих.

Яка є дійсна воля населення Західної України, про це дуже добре знають також большевики та поляки. Вони знають, що більшість населення тої частини української землі не бажає собі їхнього панування, але хоче бути власним господарем на рідній землі, і саме тому вони є проти вияву тої волі, саме тому вони є проти плєбісциту на Західній Україні. Плєбісцит безсторонно переведений мусів би стати кінцем їхнього панування над тою частиною України.

Одначе правдива воля населення неконечно є відома цілому світови. Около справи Західної України розвелася нині правдива орґія пропаґанди заінтересованих сторін: большевиків та поляків. Перші доказують, що цей, насильно під російською окупацією переведений, плєбісцит, це воля населення, хоч самі вони в це не вірять. Поляки знова доказують усіми штучками та різними способами, що в Західній Україні немає української більшости. Вони зовсім так само як наші суперпатріоти кажуть, що не треба плєбісциту, бо то країна з польською більшістю, а на всякий випадок країна без української більшости. Річ природна, що вони сами в це не вірять, але так говорять, а багато з чужинців в це вірить.

Советська та польська пропаґанда своє роблять. Публична опінія є збаламучена. Кола, що є прихильні полякам в результаті жалують, чому на світі діється така кривда полякам, та чому Росія не хоче віддати їм Західної України. Другі кола, просоветські, вважають, що це цілком природне, що Західна Україна повинна припасти большевикам, бо большевики вже мають решту України убраної в подерту кабатину Советської України, отже найслушніше у світі, щоб ця країна припала Совєтам. Публична опінія світа є справді збаламучена чужинецькою пропаґандою тай небогато таких, що признають слушність українським домаганням. Наслідок є такий, що одна частина американського громадянства признає слушність Совєтам, друга Польщі. Про можливу третю розвязку, про самостійне державне життя українців ніхто не згадує, бо коли самі українці бояться плєбісциту, думає чужинець, видно не є вони так певні на цій своїй землі, а слушність є за червоними зглядно за поляками.

Плєбісцит як арґумент політичної боротьби.

Річ природна, що урядові кола, як американський уряд, чи британський, поінформовані про дійсний стан річей. Вони теж знають, яка є воля західно-українського населення, одначе нерідко про це мусять мовчати з політичних рахунків. Нераз для тих урядових чинників булоб навіть бажане щоб хтось видвигнув слушність третого, себто господаря землі, одначе коли ніхто не домагається плєбісциту, то годі вжити того арґументу, що воля населення є і проти Совєтів і проти Польщі.

Слід пригадати, що Атлянтійський Чартер передбачає плєбісцит в таких ситуаціях. Глядячи навіть зовсім здорово на невелику справжню вартість і респектування того недавного міжнародного документу, то проте він є тим міжнародним актом, на який принайменше можна покликатися, а навіть в деяких ситуаціях він може бути вжитим практично. Тому резиґнувати згори з арґументу плєбісциту, коли йде про долю Західної України, і нерозумно і непрактично.

Навпаки, в інтересі оборони прав українського народу є використвоувати всі найменші можливости політичної боротьби. Такою можливістю в нинішній ситуації при браку фізичної сили, якою український нарід нині не розпоряджає, є арґумент права, моралі, волі населення, Західної України, себто арґумент за плєбісцитом населення.

Не є абсолютно ніяким зменшенням певности та незрушимости прав українського народу до власної землі, навпаки домагання плєбісциту є для публичної опінії демократичних держав найсильнішим арґументом за слушністю прав українського народу. Для урядових рішальних чинників є це навязанням та пригадкою їх власних декларацій, отже теж арґументом можливо найсильнішим для тої сторони, що не має ні тенків ні літаків, а для якої одинокою зброєю боротьби є прихильність публичної опінії, чинника немаловажного в демократичних громадянствах.

Домагання плєбісциту на західно - українських землях нині є ще одиноким шляхом, щоб уможливити самому населенню Західної України заговорити про себе та про свою долю.

ОЛ. ЛУГОВИЙ.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

87)

Ґенерал розсипався в похвалах Паволоцького за розторопність, дякував за вратовання становища дивізії. Розпорядився однак здати командування. Призначення Серебрянчукова і Кулініна походило за відомом штабу армії й головного штабу в Петербурзі. Паволоцького призначив Стенбок, тимчасовий начальник дивізії, за відомом також тимчасового командуючого корпусом, задля критичного браку вищих старшин. Переводити далекосяглі зміни оба вони по заведеним рутинним законам военного уряду права не мали. Вийшло так, що Паволоцький тільки в боях надавався на становище команданта бриґади, а по бою найшлися старші від нього рангою. Стенбок повідомив ще про своє поранення. Пообіцяв вивести дивізію з мішка і аж тоді відїхати у запілля на лікування. Паволоцького обіцяв представити до нагороди Юрієм 3-ї степені і в ранґу ґенерала-хорунжого. Обіцянку додержав. Але він відїхав, а тимчасом прибуло давно очікуване постійне начальство. Сталося не так, як плянувалося...

Вдоволений, що виправдав довіря ґенералів, вернувся Паволоцький у сотню. Зрадів зайшовши у призначену на ночівлю хату: там ждав його гусар Степан Деґтаренко. Бої і клопоти минувшого дня не дали Паволоцькому змоги про свого чуру хочаб розпитати. Деґтяренко радо взяв знов у опіку походні річи команданта сотні.

Не спали всю ніч. Паволоцький розпитував про односельчан. Не бракувало ні одного, за виїмком Петра. Після вилікування його призначено у запасний ескадрон чернигівського полку при 4-му запасному кінному полку, — вчити військових мудростей новобранців, чого так не любив. Писав, що вирветься з першим маршовим ескадроном на фронт, бо вже пройшло курс зверх шість соток рекрутів чернигівського ескадрону. Паволоцький розповідав про життя в селі і Деґтяренкову родину.

На свитанку рушили на схід. Вислано вперед артилерію і обози. Полки рухалися повільно. Ворог не подавав навіть знаку свого істнування. Кілька днів тягнувся одноманітний відворот без єдиного стрілу. За те на південному сході усі дні шаліли бої, ночами небо палало загравами. Четвртого дня вийшли на лінію Рави Руської. Завдання виконано. Не міг тільки Паволоцький зрозуміти, яка причина відступу. Ворог насідає на півночі і півдні, добре. Хтож шкодить російській команді зґрупувати рухливу кінну армію хочаб з двох корпусів, отут у мішку і створити мішки для самопевного ворога? Кожна армія обходів боїться — боїться такого маневру німецько-австрійська армія, як і всяка інша. Наступ булоб спинено. У ворожому запіллі натворилосяб каші. Чи то брак відповідних сил і зневіра в успіх у вищого ґенералітету, чи висока політика замішалася? Він не знав того певно, між тим думало також про ситуацію безпосередне начальство і надумалося, як російський фронт рятувати.

Корпус відходив без сутичок на північний схід. Ворог захопив Раву, вперто просувався до Угнова по обох берегах Рати. Напівдні 22. червня захопив Львів і Жовкву та посунувся в обхід Камінки Струмилової. Завязалися бої на верхівях Буга.

„Свити його величности Ґіленшмідт щоденно видавав до йоти незмінні оперативні накази: — Дорученому мені государем - імператором четвертому кінному корпусу взавтра, такого то дня, відійти у такий то район. Наказ повторювано, правда, з докладнішими детайлями, дивізійними начальниками, корпус за пів дня проходив призначений простір і... терпеливо ждав наказу дальше відходити. Молоді старшини закладалися у гроші, порозумівши інтенції корпусного, означували точно, до яких сіл буде наказано відійти взавтра. Милилися дуже рідко.

На одній з ночівель Паволоцького викликано у штаб дивізії. Не мав він охоти їхати, та наказ начальства виконувати треба. Поїхав у сусіднє село. Володченко запропонував йому сформувати з охотників партизанський відділ дивізії, силою одного ескадрону. Паволоцький видивився на ґенерала:

— Якеж завдання тих партизанів? — спитав по хвилі.

— Відділ дизорґанізуватиме вороже запілля нападами.

— Йогож вистріляють наче горобців при першій зустрічи з більшими ворожими частинами.

— Колиж бо ні... Відділ вбереться в одністрої австрійської кінноти.

— Ну, так його вивішають по придорожних деревах, як тільки викриють.

— Знов же милитеся. Викрити буде не так легко. Відділ сформується з людей знаючих хахлацьку мову — доводив Володченко. — Адже в австрійській кінноті багато галичан.

— Тим гірше! Мова галичанина і наднiпрянця не однакова.

— Значить відмовляєтеся?

— Певно, ваше превосходительство. На мою думку партизанські сотні не поможуть, раз відступають міліонні фронти, тимбільше на австрійській території. Тільки цікавий я знати, кому то прийшла до голови така божевільна думка? Мусить бути йолуп не абиякий. Певно котромусь великому князеві посади головноуправляючого не вистало?

(Дальше буде).

РІК ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИТЬСЯ З ДНЕМ 30-го ГРУДНЯ 1944. Р. ТИМСАМИМ ОСТАЄТЬСЯ ВЖЕ ТІЛЬКИ 35 ДНІВ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ КАМПАНІЇ. ЧИ ВАШ ВІДДІЛ СПОВНИВ УЖЕ СВІЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ БАТЬКА-СОЮЗУ В ЦЬОМУ РОЦІ ЙОГО ЗОЛОТОГО ЮВИЛЕЮ? ЧИ ПРИДБАВ УЖЕ ВАШ ВІДДІЛ ДЛЯ СОЮЗУ ПРИНАЙМНІ ТЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ, ЯКЕ БУЛО ВАМ ПРИЗНАЧЕНЕ? ЯКЩО НІ, ТОДІ СПОВНІТЬ ЦЕЙ ОБОВЯЗОК ІЩЕ ДО КІНЦЯ РОКУ! ДІСТАНЬТЕ ПРИЗНАЧЕНЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ ОБОВЯЗКОВО, КОНЕЧНО! НЕ ДОПУСТІТЬ ДО ТОГО, ЩОБ У СПИСІ ЮВИЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ПРАЦІВНИКІВ БРАКУВАЛО ВАШОГО ВІДДІЛУ!

Лемківщина перед сто роками

X.

Ноша.

Важну частину в званню обичаїв і народнього життя займає ноша — вбрання. У ній як у пісни пробивається розуміння й дух народу. Дух народу впливає і на його вбрання та спосіб ношення одіжи так, що опісля не важко зрозуміти характер народу.

Лемки як гірняки, повинні відрізнюватися ношею від подоляків. Та вони різняться ще й від інших гірняків. Є у лемків одна одіж „чуга", якої ніде інакше між українцями не найти. „Чуга" це наче плащ з довгою пелериною, що через плече спадає наділ. На пелерині поміщені „тороки" і через них лемків називають також „свічкарами".

На початку цеї праці поділили ми лемків на чотири ґрупи. Отже на підставі того поділу можна розрізнити ношу лемків. Лемківська ноша в засаді тасама всюди, з виїмком лемків Сандецьких. Та хто придивиться цій ноші ближче, мусить завважати деякі різниці. У лемків Сандецької, а також і в пограничній смузі Ясельської округи нема „чуги". Там носять лише довгі гуні, навіть по коліна, з білого сукна. У них нема верхних літних штанів, лише холошні. Навіть і вид капелюха інакший. У Ясельських лемків по ріку Вислоку вже є й чуга і верхні літні штани, але чуга зроблена з сивого сірака з тороками на пелерині й на рукавах. У лемків між Вислокою і Балигородом є чуга чорна з тороками лише на пелерині; а за Балигородом на чужі нема тороків, а літні штани носять лише на празник. Отже з цього ясно виходить, що між Вислокою й Балигородом є оседок наших лемків, тому спеціяльно цій ноші приглянемося.

Про чугу годилось би додати, що її рідко вбирають на рукави, а носять на опашки і зашивають рукави на ціле літо. Рукави тоді служать за кешені. Штани вбирають на другі і їх вишивають синіми або червоними пасками. Їх викладається на холяви і без них лемко ніколи не піде до роботи, а не то вже між людей. Такі штани носять також і на Угорщині. Зимою носять білі холошні. Літні штани роблять з білого полотна. Багатші вбирають на свято штани із синього сукна. Холошні і суконні штани завжди вкладають в холяви чобіт. При штанах носять довгий, гарний ґузиками вибиваний „пугавицями" ремінь, котрим можна двічи або й тричи опоясатися.

Гунька в лемків коротка, біла або чорна. Вона такого крою як і в гуцулів. Звичайно носять лемки також і „лейбики", подібні до камізельки, із синього сукна з пугавицями по два або по три ряди по обох сторонах, по боках і долом на заді.

Голову прикривають лемки круглими чорними капелюхами з доволі широкими, догори задертими крисами. На капелюсі шнурок або широка стяжка з китицями, а парібки ще затикають за них квіти або павині пера. Зимою носять низькі шапки, котрі навіть на вуха можна насунути. Давніще бували ще в лемків і високі шапки, „на завісах", які вживаються в інших українських сторонах, але тепер в Лемківщині їх нема.

Як всі гірняки, так і лемки носять ходаки, звані „керпці". Парібки повинні на свята або до танцю носити „шкірні" чоботи з острогами. Замітне те, що мужчини носять сорочки розпором назад. Хоч це троха смішне, але практичне, бо заслонює груди перед вітром.

Ноша жінок є менше різнородна, ніж ноша мужчин. Як і є деякі різниці, то головно у способі завязування хусток на голові. Також різниться крій корсетів і вигляд „пацьорків" (коралів). При роботі, навіть вдома, носять жінки білі хустки, а старші жінки сині хустки з білими або жовтими крапками. Старі жінки носять у свята червоні хустки, а завязують їх у той спосіб, що один довгий кінець спадає через плечі. Дівчата ніколи не завязують голови хустками і ходять з відкритою головою. Вони заплітають волосся на одну косу. Корсети носять або з синього сукна, або червоні, або з якої іншої матерії ясної краски. Без корсету жінка ніколи не вийде літом на поле до роботи.

Спідниці („кабати") на щодень сині з білими крапками, а на свята білі з квітками. Ті останні називають „картанами". Багатші жінки носять шовкові зелені спідниці з срібними ґальонами долом. Жінки взуваються в ходаки, але як ідуть до церкви, то беруть чорні „шкірні" угорські чоботи, або жовті „сафіяни". Ідучи до церкви, несуть чоботи в руках, перед церквою взуваються, а по Службі Божій знову визуваються і босо вертають домів.

Жінки беруть на верх довгу, але вузьку плахту „полку" і її носять так, як шаль. Без „пілки" не вільно вийти до церкви чи в гостину, чи на друге село. Довгих плахт уживають жінки лише зимою при роботі, або в дорозі, але тоді вбирають на себе і сердаки. Вони подібні до гуньки, але короткі, по пояс.

Гарна, виключно лемківська ноша це „мента". Це ніщо інше, як юпка, підшита лисами, з широко виложеним лисячим ковніром і вишитими тасьмами. Сукно на ній повинно бути зелене. До шлюбу мусить ставати дівчина в менті, хоч би мала і позичити. Також і дружка мусить носити тоді менту.

Стяжки („ґтужки") носять жінки при коралях, при косі і під шиєю. Коралі бувають червоні, а над ними білі. На знак смутку носять чорні пацьорки. Лемки під самим Бескидом мають ношу більше подібну до ноші угорських русинів, ніж до лемків, що сусідують з мешканцями долів.

(В наступнім уступі буде мова про відношення до сусідів).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Шікаґо, Ілл. — В проголошенім списі жертв на працю У. К. Комітету, зібраних на Листопадовім Святі, має бути: **Дмитро Максимюк $5.**

С. П. — Ми питали на почті, чи можна слати листи до Західної України і нам сказали, що ні, а як буде можна, то вони зараз це проголосять. Теж казали, що до Франції можна вже писати.

Т. Т. — Тепер є далеко важніші справи, як розписуватись аж так широко над тим словом „пан". Уже було вияснене, що треба. Кому воно не подобається, хай його не вживає. Але не будемо чейже його викреслювати з Шевченкового „Кобзаря", бо воно тому чи другому з нас не подобається! Думаємо, що краще замісць ломити собі тепер голву над такими справами, думати про що інше і збирати жертви на якусь добру справу, чи дбати про поширення правди про Україну через поширювання книжок про Україну і український нарід, виданих в анґлійській мові.

П. Р. — Допис треба би підписати повним іменем, якщоб мав бути поміщений. Та питання, чи на те згодиласяб та особа, про яку згадуєте добрим словом. Думаємо, що вона сама не бажалаб собі того розголосу.

К. К. К. — Не буде поміщений. Стара форма. Колись була добра, а тепер ні. Залізні часи вимагають теж не тільки сентиментальности, але й твердого слова, відмінного від того, що було добре на добрі й спокійні часи.

Мірка за мірку.

Маршал Морсей, один з найвищих вояків в армії Наполеона, раз застав свого начального вожда, як він сягав на полицю по книжку і не міг її дістати. Маршал заоферував свою поміч Наполеонови, кажучи: „Дозвольте начальнику, щоб я вам поміг. Я вищий від вас!"

— „Адеж ви лише довші від мене" — відповів з негодуванням Наполеон, випростовуючи свою звісну низьку стать.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. А.

Листопадове Свято.

В неділю 12. листопаду наша громада при співучасти всіх організацій величаво обійшла 26-ті роковини відродження української державности. Свято розпочалось американським гимном. Далі мішаний і дівочий хори відспівали декілька стрілецьких пісень під дириґентурою нашого пароха. Деклямації виголосили: О. Косюк, М. Липська, М. Коцюба, І. А. Рогозинська; сольо „Криленьця" проспівала Є. Житарук, дует „Ой у полі могила" проспівали Ф. Липка і С. Червінська. Реферат виголосив о. П. Білон, бувший капелян Української Армії. Були і українські національні танки „Катерина" і „Гони вітер". Далі мішаний хор відспівав з опери „Запорожець за Дунаєм" і пісню „Владико неба і землі". Сольо виконала пані Клавдія Білон при акомпаніяменті донечки Оксани. Кінцеве слово сказав предсідник громади Ю. Самборський. На закінчення був Живий Образ. Простора галя була заповнена по береги. Добірна програма, яка не мучила людей, та гарне виконання всіх точок, зробили на всіх миле враження.

В той же день по Службі Божій відбулось в православній церкві св. Михаїла перед символічною могилою урочиста панахида за поляглих героїв. — Підчас панахиди зложили жертви на Український Конгресовий Комітет по $1: о. П. Білон, О. Клоісник, М. Липська, О. Олег, К. Чагарин, І. Тепер, К. Альберх, Р. Борис, М. Вецал, М. Михайлюк, Ю. Самборський; дрібними $11.50. — Разом $22.50.

На святі був присутним о. Володимир Каськів з Бостону зі своєю родиною та виголосив гарний реферат.

М. Ч.

ГРЕЙТ МЕДОВЗ, Н. ДЖ.

На народні потреби.

В неділю, 12. листопаду в нашій церкві о. Андрій Рудакевич відправив з нагоди Листопадових Днів панахиду за поляглих Українських Січових Стрільців. І теплим словом згадував про ті великі жертви, які вони зложили в боротьбі за кращу долю поневоленої Неньки України. Згадував і за ті сльози і терпіння, які й нині переносить український нарід на рідній землі. А далі згадав ще і за ту важну працю, яку тепер має поручено виконати наш Український Конгресовий Комітет тут на американській землі, а теж і Українсько-Американський Допомоговий Комітет. Ми покладаємо на ті комітети, а щоби вони могли поручене так важне діло виконати, то є нашим обовязком його підтримати і йому помочи. Друге важне діло, яке спадає на нас, говорив о. Рудакевич, це поміч, щоби здвигнути власний український каледж, який буде далі виховувати духовних провідників - священиків, котрих є так мало, а стільки порожних місць чекає на них.

Як понеслося легенькеє й жалібне „Вічная память", то всі зложили свої жертви на вище згадані цілі. Жертву розділено по половині. А щоби наша громада не лишилася позаду інших щодо помочі Українському Конгресовому Комітетові, то долучено з церкви $5, а Тов. Любов, від. 143 У. Н. Союзу жертвувало від себе $10. Разом переслано на Конгресовий Комітет $25.

Е. Дудяк.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Я. ЖАРКО

НЕБЕСНИМИ ШЛЯХАМИ

Небесними шляхами
Далеко від землі
Проносяться над нами
На південь журавлі.
На чисті плеса Нила
Летять від нас вони,
Якась туди їх сила
Несе аж до весни.
І поки під снігами
Тут спатиме земля,
Під Нила небесами
Зустрінуть їх поля;
Зустрінуть їх пальми, рози!
Прозорі небеса,
Банани та мімози
І пірамід краса.
Та тільки їм між снами
Ввижатиметься й там
Край рідний, що стелами
Послався по берегам,
Послався над морями,
Під гори підібравсь,
Повівся десь річками
І у лісах сховавсь.
І тільки сонце блисне ,
Розстануть тут сніги,
Бабак над вечір свисне,
Залле вода луги,
Небесними шляхами
До рідної землі
Летітимуть над нами
У край рідний журавлі.

Не знає свого мешкання.

Підхмелений добродій з малого містечка іде коло півночи домів і не може дійти. Остаточно навихається йому якийсь стрічний і підхмелений запитує його: „Чи ви знаєте, де мешкає Петро Томів?"

— „Алеж то ви самі Петро Томів" — Твердить стрічний.

— „Це може бути, але я не можу найти свого мешкання" — пояснює перший.

Годі рішитись!

Перетомлений вояк будиться зі сну й роздумує: Що тут робити? Коли буду спати, втрачу снідання; коли встану на снідання, втрачу сон.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н ДЖ. — Повідомляємо всіх членів і членкиць Бр. св. Василія, від. 168, що **річні збори** відбудуться в неділю, 3. грудня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому, 760 Стейт ул. Просимо членів прийти і вислухати звіту урядників і контр. комісії. Буде вибір відділових урядників на 1945 рік. Хто з членів ще не має своїх дітей записаних до У. Н. Союзу, просимо це зробити на цих зборах. Також просимо, хто ще неналежить до У. Н. Союзу, хай прийде на збори і впишеться. — За уряд: Г. Дячишин, предс.; Т. Іванило, кас.; П. Маник, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під Покр. Пресв. Тройці, від. 158, відбудуться в суботу, 2. грудня, в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 216-218 Гренд ул. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1945 рік. Член, котрий не явиться на ці збори, буде покараний згідно зо статутом. — Ю. Павчак, гол.; М. Баглай, фін. секр.; С. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 3. грудня, в гали парохіяльній, зараз по Сл. Божій. На цих зборах буде звіт контр. комісії і вибір урядників на 1945 рік. Також є інші важні справи до полагодження. Неприявний член підлягає карі згідно зо статутом. — Уряд. Тов. згідно зо статутом. — Уряд Бр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 2. грудня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Герис Евеню. Обовязком кожного члена є явитися на цих зборах, бо є важні статутові точки до полагодження. Буде вибір уряду на 1945 рік. Не явившийся член заплатить кару. — За уряд: А. Камфоник, предс.; Д. Лукиник, рек. секр.; С. Бардачевський, фін. секр.-кас.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори і вибір уряду на 1945 рік Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 2. грудня, в годині 7. ввечір, при 435 Мейн ул. Просимо всіх членів обовязково прийти на останні збори в цьому році. Справи з річних зборів є перенесені на суботу задля невигод у воєнному часі. Кожний член, що не має ще заплачених вкладок, конечно нехай вирівнає до нового року, щоб можна було замкнути товариські книжки. — За уряд: С. Вінярський, предс.; М. Матияш, секр.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 23. жовтня 1944. року помер у Вунсакет, Р. Ай.

ЙОСИФ КЛЮЧЕВИЧ,

довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 206 У. Н. Союзу.

Покійний походив зо села Вличківці, повіт Гусситин.

Похорон відбувся 28. жовтня при участи членів відділу 206, Тов. Запорозька Січ, родини і знайомих. Тлінні останки відпроваджено до кураїнської правосл. церкви св. Михаїла, а відтак на місце вічного спочинку. — В. Й. П.!

І. Кокольський, секр.

Тандитний крам

Урядові агенції, в першу чергу Бюро Адміністрації Цін, мають цілу низку клопотів з продажю одіви. Купці продають справжню тандиту на місце недавнього солідного краму, а вимагають ціну як за товари доброї якости. Язва тандити поширилася головно після того, як розвязано Відділ для Якости Краму при Бюрі Адміністрації Цін. Це зроблено тому, що є подібна агенція під доглядом конгресу, але конгрес не має багато часу займатися такими справами, бо він має на оці ведення війни й політику звязану з війною. А тимчасом виявилися такі надужиття:

1. На виріб одіви уживають матерій, які цілком не надаються на це. 2. Пересувають дешевшу матерію до якости дорожчої. Щоб це закрити, фабриканти додають до убрань з дешевшої матерії прикраси з ліпшого матеріялу. Це діється головно при шиттю одіви для жінок. 3. Дійсно понижують якість одіви через недбале шиття, недокладну інспекцію при праці, скупіший вимір та через погіршення виробу матеріялів ліпшої якости.

Це все виявилося в такий спосіб, що покупці почали завертати до крамниць одіви та біля, після того, як їм достанлено з крамниць. Найшли такі взірці: Мужеські підштанки, куплені за 59 центів, розлізлися в першім пранню. Жіноча спідна одіва такого самого роду продавалася одна по ціні $1.69 а друга, цілком така сама, по 69 центів. Оба кусники, коли найшлися в пранню, також розлізлися.

Дівочі суконки зладжені з такої дешевої матерії, що нитки при шиттю відпорили край матерії і суконки ледви трималися разом у шві. Матерія для таких суконок звичайно „вибивана", але фарба вживана до вибивання така дешевенька, що при пранню розпускається і не лише саме вбрання виглядає як одна велика пляма, але ще й другі річи, які пере господиня разом, сплямлені від суконки. Хлопяча одіва має дуже добру підшивку, тривалі кишені, але матерія на одіву дуже лихої якого виробу коштували $6.95, але вони зімнилися негайно після першого вжитку.

Требаб хіба вичисляти кожну штуку одіви,, щоб докладно перейти теперішні недостачі. Але от є жіноча парасолька. Вона зроблена з матерії, що її називають „районˮ. За неї платять $4, але як її витворите, вона пукає на дротах і ви відразу втратні.

Коли про це пишемо, то робимо це в тій цілі, щоб звернути увагу наших читачів, що воєнна платня робітника, навіть і висока, піде цілком намарно, коли публика буде байдужна в таких справах. Уряд видає оголошення, щоб доносити до урядових агенцій про такі надужиття. Замісць звичайного в нас нарікання на лихо, треба спромогтися на діло. Піти з лихим матеріялом до урядових агенцій, в першу чергу до Бюра Адміністрації Цін, і там представити лихо. Нема потреби жалувати купця. Як він не винен, то він викаже, від кого він це дістав. Лихови треба зараджувати в самому початку, бо колись може бути запізно, як лихо розростеться до великих розмірів.

ТАРЗАН, ч. 1082. Величний плян.

LOOKING UP, TARZAN SAW AN AUTOGYRO HOVERING OVERHEAD.
IN IT WAS A NEWS PHOTOGRAPHER TAKING PICTURES OF THE GORILLA IN THE GLARE OF THE SEARCHLIGHTS.
AFTER SIGNALING THE MACHINE TO LAND TARZAN PERSUADED THE PHOTOGRAPHER TO YIELD HIS PLACE.
THEN THE JUNGLE LORD EMBARKED ON A SPECTACULAR AND DANGEROUS PLAN TO CAPTURE THE MAD TYGO.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Поглянувши вгору, Тарзан побачив літак-автожиро.

У ньому сидів газетний фотограф, що здіймав образки з погоні за звірами.

Тарзан дав йому сигнал осісти, а потім упросився заняти його місце.

І Тарзан пустився на предивну пригоду, аби піймати Тайга.